

რედაქცია

მოლდინის (პას-პატი) მადანზე, შორანოვის სახლებში.

ხელის-მომწერა

რედაქციაში და სტ. მელიქიშვილის სტამბაში. ქალაქ გარეშე მცხოვრებთათვის: Въ Тифлисъ. Въ редакцію газеты „Дრობა“.

გაზეთის უასი

წელიწადში — 8 მან., ნახევარ წელიწადში — 4 მან. და 50 კაპ., თვეში — 1 მან. ცალკე ნომერი — ერთი შუური.

დროება

გამოდის კვირარაობით, ოთხშაბათობით და პარასკეობით

განცხადება

მიიღება ქართულს, რუსულს, სომხურს და ფრანგულს ენებზე.

განცხადების უასი

დიდი ასოებით, ასოზე — 1 კაპ., ასო-მთავრულით, სტრიქონზე — 8 კაპ., ციცეროთი, სტრიქონზე — 5 კაპ., პეტიტით — 4 კაპ.

თუ საჭიროება მოითხოვს, რედაქცია გააზრდებს და შეამოკლებს გამოცხადებულ სტატიებსა და დაუბეჭდელი სტატია ავტორს არ დაუბრუნდება.

რედაქციისაგან

„დროების“ რედაქციას ზოგიერთი ძველი ხელის-მომწერლებისაგან საყვედური მოსდის, რომ „მუდამ წელს ვიწერდი თქვენს გაზეთსაო, მუდამ თქვენი მკითხველი ვიყავიო და წელს რომ არ გამოგიგზავნეთ, რა დავაშავეთო? ნუ თუ რვა მანეთს არ გვენდობითო“ და სხვა.

ამ გვარს საყვედურებზე პასუხი ადვილია: გაზეთი მხოლოდ იმ პირთ მისდის, რომელნიც ან პირ-და-პირ თვითონ იბარებს რედაქციიდან და ან „დროების“ აგენტების საშუალებით თხოულობს. მისაც ამ ორ პირობაში არცერთი არ შეუსრულებია და ამას გარდა ერთხელ და სამუდამოთ არ უთხოვია, რომ გაზეთი მუდამ მიგზავნეთო, იმ გვარ პირებს რედაქცია გაზეთს ვერ გაუგზავნის. მულთმისანი ხომ არ არის შეიტყოს, რომ ამა და ამ პირს წელს გაზეთის დაბარება ჰსურსო!

წელს „დროებას“ ორმოც-და-ათამდე ისეთი ხელის-მომწერლები ჰყავს, რომელთაც ერთხელ-და-სამუდამოთ გამოუცხადებიათ რედაქციისათვის, რომ სანამ მე ცოცხალი ვიქნებიო, ნუ უკეთ ესთქვათ, სანამ გაზეთი ცოცხალი იქნება, მუდამ წელიწადს გამოგიგზავნეთ, ნუ მომაკლებთო.

ამგვარს ხელის-მომწერლების რიცხვში ყველას შეუძლია ჩაირიცხოს თავი; მხოლოდ ერთხელ შეატყობინოს რედაქციას თავის სურვილი. თორემ „ამირანივით გულში რომ იმღეროთ,“ ვინ გაიგოს?...

საქართველო

მკვლევარი საზოგადოებანი

თითქმის ყველა აქაურს გაზეთებში იბეჭდება ამ უკანასკნელ დროს რეკლამები და განცხადებანი „სეტყვის ზიანისაგან მზღვეველი საზოგადოების“ აგენტისა, რომელიც დიდი ხანი არ არის, რაც გაჩნდა ჩვენს ქალაქში.

შუ. აგენტი არ აცხადებს საქვეყნოთ: რა და რა პირობები აქვს ამ საზოგადოებას, რა პირობით უნდა შეეკრას მამულისა და პირუტყვის პატრონი, რომ ყოველი ზიანი, რომელიც იმის მამულს ანუ პირუტყვს მიეცემა სეტყვისაგან, საზოგადოებამ უზღოს?

მსურველი ჩემთან მობრძანდეს და აუხსნის, აცხადებს აგენტი...

მაგრამ საჭიროც არ არის დაწერილობითი პირობების შეტყობა, რადგან ამგვარ საზოგადოებათა კანონები და სფუძველი დაახლოებით ყველამ იცის.

შმაგრესი ჰაზრი ცეცხლის, ადამიანის სიცოცხლისა, პირუტყვის ჭირისა, სეტყვისა, გოლიისა და სხვა ამგვარების ზიანისაგან მზღვეველ საზოგადოებათა ის უბრალო გარემოება არის, რომ ათასს კაცში, რომელთაც ყოველ წელიწადს შეაქვთ საზოგადოებაში, ესთქვათ თავიანთი ვენახები სეტყვის ზიანისაგან დასაცველად, და რომელნიც ყველანი დადებულს ფულს აძლევენ, მხოლოდ ერთს ანუ ორს მიეცემა ზიანი და საზოგადოებაც მხოლოდ ან ორს უზღავს.

მაგალითით უკეთ აიხსნება: ესთქვათ, ათასმა მემამულემ შეიტანა

თავიანთი ვენახები საზოგადოებაში და თითო იმათგანი წელიწადში ხუთ-ხუთ მანეთს აძლევს; მაშ.სადაც ყველასაგან ხუთასი თუმანი შემოუვა წელიწადში. მოხდა უბედურება და ამ ათასს ვენახში ორი სეტყვამ გააფუჭა. საზოგადოება ვალდებულია ვენახის პატრონებს უზღოს ეს სეტყვისაგან მოგლინებული უბედურება. თითო ვენახის ზიანი რომ ას-ას თუმანად ჩაევადოს, გამოვა, რომ საზოგადოებას სამასი თუმანი კიდევ რჩება მოგება.

როგორც ჰხედავთ, ამ შემთხვევაში მხოლოდ ეს ორი მემამულენი არა ჰკარგვენ არაფერს, რადგან ზიანი უზღვეს; დანარჩენი ცხრაას-ათხმოცდა-თერამეტი ვენახის პატრონი სულ ტყუილ-უბრალოთ აძლევს ხუთ ხუთ მანეთს. მოგებაში კი რჩება მხოლოდ საზოგადოება.

ამგვარათ ყველა ამისთანა საზოგადოებათა ანგარიში იმ გარემოებაზეა დამოკიდებული, რომ ყოველ-წელიწადს არ ხდება უბედურება და ერთს რომ მანეთის ზიანს უზღავს საზოგადოება, მაგიერად ათ სხვისაგან თუმანს იღებს.

მინც ამ უბრალო მოსაზრებას მიაქცევს ცოტაოდენ ყურადღებას, კარგათ მახვდება—თუ როგორ ადვილად მდიდრდებიან ამგვარი „მზღვეველი საზოგადოებანი“ და საიდან იქნენ ისინი მილიონებს რამდენიმე წლის განმავლობაში.

და იქნენ მილიონებს, მდიდრდებიან მხოლოდ რამდენიმე კერძო უიმისოთაც შეძლებულნი პირნი, რომელნიც საზოგადოებას შეადგენენ; ხალხი კი... ხალხი კი, იმავე ერთმანეთში უთანხმოებისა, პირის-მიუცემლობისა და უმეცრების წყალობით,

რომელიც ყველგან იმის დამაბრკოლებელია, აქაც მოგებაში ვერ რჩება...

სასარგებლოც რომ იყვეს ამგვარი საზოგადოება, ხალხს და წერილში მამულეებს მინც არ შეუძლია იმით სარგებლობა. იმით შეძლება ცხოვრების უსაჭიროესი მ-თხოვნილების დაკმაყოფილებასაც ვერ უღის, და საზოგადოებას პრემიის ფული როგორ აძლიოს...

არა, ხალხს, ღარიბ ხალხს ამგვარი საზოგადოებანი ვერას უშვილიან. შულაანი კაცები ხალხის მეღვათისათვის თავსაც არ შეიწუხებენ...

ამგვარს შემთხვევებში იმან ისევე თვითონ უნდა მოახლოს თავის თავისთვის საშუალება.

ის საშუალება დიდი ხანია მონახულია, და ჩვენს წლივანდელს გაზეთშიაც (№ 4) იყო იმაზე რამდენიმე სიტყვა ნათქვამი. ის მდგომარეობს შემდგომში:

ათმა, ოცმა, ორმოცმა სოფელმა (რაც უფრო მომეტებული იქნება, ის სჯობიან) პირობა ონთა მიჰკარან ერთმანეთში, რომ, თუ, ვინცოცაა, რომელსამე ჩვენგანს ცეცხლის, პირუტყვის ჭირისა, კალიისა, სეტყვისა, გოლიისა ან სხვა რამე მოულოდნელი უბედურებისაგან ზიანი მიეცეს, ყველა თანასწორათ ვალდებული ვართ უზღოთ დაზიანებულსაო.

ის არის ორის სიტყვით გამოთქმული საშუალება, რომელიც ყველა „მზღვეველ საზოგადოებებზე“ უფრო პირ-და-პირ და ნამდვილად დაიცავს ხალხს იმ უბედური შემთხვევებისაგან, რომელიც ბუნებას მოუვლინებია და ადამიანს ხშირად ვერ აუცილებია თავიდან.

ს. მესხი

ფელტონი

საცივი

შე-ნახშირს რომ თეთრი ფერი ჰქონდეს და შავი არ იყოს, ამდენი სხვა და სხვა ხელობის ვაჟ-ბატონები ასე მხურვალის გულით არ მიეჭიდებოდნენ; მაგრამ შავია და როგორ-ღა მოუთმინოს: გულმა?

საკვირველია, ჩვენმა ხალხმა რომ არაფერში ზომა არ იცის!... ღღემდე ისიც არ იცოდენ, თუ ტყიბულში ქვა-ნახშირი იყო და ღღეს კი სად და სად არ გამოუჩინათ: თითქმის გამოდგა, რომ ქუთაისის გუბერია ისე უსულ ნახშირი ყოფილა! მართალია, ხე რომ დაიწვის, მაშინ იქცევა ხოლ-

მე ნახშირად. მართალია, რომ ბევრგან და ბევრგან გამოუჩინათ ნახშირი, ზოგიერთებს სადაც კახარმები იდგა შიგ ქუთაისში, იქაც გამოუჩინებიათ ქვა-ნახშირის მადანი და მიწუშები აქეთ წარმოუდგენიათ, უმაღლესად; აქ ბრძანებისამებრ გაუსინჯავთ სპეციალისტებს და ცუდსუნოვანათ უტყვიანო...

ამგვარისავე მიზეზებით, დაუწუნებიათ სხვა ადგილების ნახშირებიც და ამ გვარად დარჩა მხოლოდ ჯერ-ჯერობით ორი ადგილი: ტყიბული და ბელათი.

ტყიბულის საქმე ძველია, ნახშირიც თურმე დაბერებულა და ამისათვის საჭირო საქმეთ გადაიქცა! მაგრამ, ავთიქნება თუ კარგათ, იმედია, მალე მოვიშორეთ თავიდან და

შორს ქვეყნისკენ საითმე შეპარებით მივათხოვოთ ვასმეს ეს დედაბერი...

ბელათის ნახშირი კი თურმე ჯერ ყმაწვილია და დასრულებამდე კიდევ ასი წელიწადი თურმე აკლია! მაგრამ როგორც ახალგაზდს, მოტრფიალე ბევრი ჰყავს. მქანკლებიც ამთავითვე თურმე გაუჩნდენ, დადიან და ჰყვირიან, რომ ესა და ეს გეთხოვს, მაგრამ ჩვენ არ ვაძლევთო და სხე...

თფილისში ამტიციებენ, რომ მთელი ქუთაისი იმ ბელათის ახალგაზდის გულ-მხურვალეობით თბებაო!

ქუთაისში ამბობენ, რომ თფილისი იმან გაახურვაო!

ორივე ერთად ამტიციებს, რომ რკინის გზის ურემები უიმისოთ ფხსაც არ ადგმენო და სხ!

როგორ არა სცხენიათ? რას ერჩიან? რათ უტყვენ სხელს საბრალო ბელათის ნახშირს, იმ ახალგაზდა ქმნილებას, მაშინ როდესაც ჯერ ყმაწვილია და მხურვალეობით არავის გათბობა არ შეუძლია?!

მე, სად წაუვა კაცი ბტრის ვნა!! ჩვენ დარწმუნებული ვართ, ბელათის ნახშირი, როგორც ახალგაზდა ქმნილება, ჯერ კიდევ ერთს ასს წლამდე ვერ გათხოვდება, აქ-ურობას ვერ მოშორდება... მონახნათ დარჩება და სწორეთ შესაფერც იქნება მისი, რადგანაც შავით შემოსვა არ დაჭირდება და მონასტრებიც ახლოას არის.

ამას წინეთ ქუთაისში წარმოადგენა იყო იმ აზრით, რომ შეშალის ფულებით გზა გაეფართოებინათ ბე-

დღისური

ჩვენ შევიტყუეთ, რომ ძველად... ჩვენი უფროსები ამჟამად ჩვენს ქალაქში იმყოფებიან.

მაისის 2-ს გაიხსნა ჩვეულებრივი სხდომები ჩვენი ქალაქის გამგეობისა. ძალაქის თავის თანამდებობის აღმასრულებელმა, უფ. მლიშიროზომამ, როგორც ამ გვარს შემთხვევას შეეფერება, ისეთის სიტყვით მიმართა ქალაქის დეპუტატებს (ხმაინებს). „შთხრა, რომ გმადლობთ ამორჩევისთვისო, მაგრამ თქვენის მონღობილობის რიგინათ შესრულებას მე მხოლოდ მაშინ შევიძლებ, თუ თქვენც დამეხმარებითო; ქალაქის გამგეობას ამჟამად ბევრი საქმეები აქვს განსახილველათაო და თქვენზე არის დამოკიდებული—როგორის გულს-მოდგინებით და კეთილსინილისით შეუდგებით ამ საქმეების განხილვასო; უნდა დავამტკიცოთ, რომ ღირსნი ვართ იმ უფლებებისა, რომელიც მთავრობამ მოგვანიჭა“ და სხვ. და სხვ.

ამბობენ, რომ წლებადღელ სხდომებში გამგეობას, სხვათა შორის, არს უკვდავს საგანზე ექნება კიდევ მოლაპარაკება: წყლის გაყვანაზე და გაზით ქალაქის განათებაზე...

ძალაქში ლაპარაკობენ, განზრახვა არისო, რომ შარაიზილამ თათრები გადაასახლონო და იმთ მაასახლონო. ამასთანავე შევიტყუეთ, რომ ერთი სტანცია ბაქო-თფილისის რკინის გზისა უთუოთ შიგ შარაიზში იქნებაო.

შუბილამ და ღარუბანდილამ ძალიან ცუდი ამბები მოგვდის. იქაურს ენდროს მთესველებზე: რაც რომ ეს ალიზარინის საღებავი შემოვიდა ხმარებაში და ენდროს ფსმა დაიწია, ენდროს მთესველები და მწარმოებელი ძალიან გაჭირებულ მდგომარეობაში ჩაეარდნენო. მაგრამ ახლა ამბობენო, ვითომც მთავრობას აღუკრძალავს ალიზარინის შემოტანა რუსეთში (?) და ამის გამო ენდროს

ფსმა ისევე აიწიაო (თფილისში თუთი ცხრა მანეთად ფსაობს); თუ ეს ამბავი მართალიაო, ჩვენი ყუბელები კიდევ ფეხზე წარმოდგებიანო.

მბეჭდავთ შემდეგ წერილს, რომელიც ამ დღეებში მოგვივიდა ჩვენის კორრესპონდენტის უფ. ანთიმოზისაგან:

„ამას წინათ ორიოდე ჩემი სტატია იყო დაბეჭდილი თქვენს გაზეთში. მასაკვირველია, რომ ამ სტატიაზე ბევრი ალაპარაკა აქ (სამეგრელოში) და ზოგნი კიდევ გატხარა. იძახიან: * რისთვის დასწერა ამ ვილაც ანთიმოზმა ჩვენი ქვეყნის ლაშქრობა? როგორ გაბედაო? და სხ. ჩვენ გვაკვირებს მხოლოდ ის, რომ პატივცემულ მეგობრებს ვერ გაუგიათ, რომ მე ამ შემთხვევაში ყველა მეგრელებზე კი არ ვსწერდი, რომ ქურდები და ავაზაკები არიან მეტი. მე ვეებოდი მხოლოდ იმათ, ვინც მართლა ცუდკაცობას სჩადის და ამისთვის სხვებს რათ უნდა ეწოდეთ პირი?“

პირველი მაისი, როგორც ქალაქის ქართველობასა და სომხობას ეკადრება, ისე გაატარეს: მაღალი (?) საზოგადოება მუშტაიღში დასერილობდა, უბრალო მამაკედანი მერისა და მრთაჭალის ბაღებში შეექცეოდნენ ზურნით, მწვადებით, ახალი თევზით, მწვანილით და ყველაზე უფრო ნუნუათი...

ამ დღის თაობაზე უთაღამ ერთს ახირებულს ამბავს გეწერენ: რომ დილიდავღე ქალაქში პოლიციის მოხელეები დადიოდნენ, ძალათ აკეთინებდნენ ყველას დუქნებს და ქაქიფოთო! „ძალათ მაცხონეო!“ სწორეთ ამგვარს შემთხვევაზეა ნათქვამი...

შუ. სხვიტარელი გვებოცს გავასწოროთ შემდეგი ორი შეცდომილება, რომელიც ერთს იმის კორრესპონდენციაში შეპარულა: 1) წიგნის ბეჭდვა საქართველოში 1709 წელს დაიწყო და არა 1710, თუმცა ქართული კონდაკი პირველად ამ 1710 წელს დაიბეჭდა. 2) „ბაღია დაუფასებელი საუნჯე იქნებოდა საქართველოს ისტორიისთვისო“, — უნდაიყოს: „ბაღია გარე შემოწერილი უცხოზენაზე.“

მპ, ჩვენ რას დაეცებთ!... უმჯობესია შირი ესტკვათ: ტუბულმა სტკვა: ტუე რომ გაწუა და ხე შეიქნა ძერიო, მაშინ დამაღა შავი დღე და მომეღინა ქირიო: მომავნეს, გვერდი ჩამტეხეს, გამოიბინეს ძირიო; ასტეხეს ჩემზედ განგაში, გააღეს მურალად პირიო! ზოგმა რა სტკვა და ზოგმა რა, — ეს იყო გასაკვირიო. აქამდე ნახირს ზიდავდა მხოლოდ ოთაფები ვირიო, ახლა ორფენნიც მომადგნენ, მე უფრო იმას ვსტერიო და ამაზედ არის ნათქვამი: უფრო გაირქვე ჩხირიო! საფრანგეთში მივდიოდი და პასპორტი არ მომცესო,

წერილი რედაქტორთან

შუ. რედაქტორო! მთხოვთ ამ პატარა შენიშვნას მისცეთ ადგილი თქვენს პატივცემულს გაზეთში, რადგანაც იმედია, როგორც თქვენთვის, აგრეთვე თქვენი გაზეთის მკითხველებისათვის იქნება სასიამოვნო.

მოგვხსენებთ, რომ ამ დღეებში მე გამოვეცი პატარა ლექსი „სამიჯნურა მიწერ-მოწერა ქალ-ვაჟისა“ შაურთან წაგნი. აგერ სამი წელიწადი იქნება, რაც წიგნების გამოცემის დაგასადების საქმეში გაერეულვარ, მაგრამ არც ერთხელ არ შემინიშნავს ასე მალე გაყიდა ქართული წიგნისა, როგორც ამ შემთხვევაში. წარმოიდგინეთ: როგორც მივიღე ეს წიგნები წიგნის შემკერელისაგან, მაშინვე გაგზავნე ორი ბიჭის ხელით იარაღუკაში და ბუღეარზედ, და ორი საათის განმავლობაში 50 ეგზემპლარი დაეტაცნათ. რომ ეგრეთს თანაგრძნობასა და ხალისს იჩენდეს ჩვენი საზოგადოება, მაშინ რაღა უშავთ ქართველ წიგნების გამომცემლებს.

მისურვებ სულით და გულით, როგორც ამ პატარა ლექსმა მიიზიდა საზოგადოება ეგრე თანაგვიგრძნოს იმ მშვენიერ „სურამის ტახეზედ“ რომელსაც ენლა ებეჭდავთ და ამ ხუთმეტი დღის განმავლობაში მზათ იქნება; მაშინ, იმედია, რომ საზოგადოება უფრო წაგვახლისებს ჩვენს შრომაში.

თფილისი, 1875 წ. 6 მაისს

„დ რ მ ე ბ ა“ კორრესპონდენცია

შოთი, 27 აპრილს „დროების“ მე-45 ნომერში წაიკითხეთ უ. სუჯუნელი ხოშტარის სტატია, რომელიც გაესებულა იმისთანა ამბებით, რომ არ შემიძლიან არ ესტკვა მანედ ორიოდე სიტყვა და უფრო იმისთვის ავიღე ქალამი ხელში.

კორრესპონდენტი ამბობს, სხვათა შორის: „ისეთი დროს გატარება გვაქვს შოთში ამ დიდ მარხვაში, რომ არ შეგვიინიშნავს, მარხვა ისე

ქველამ ხელი შემოშალა, პატარაებმაც გადამცესო; ცხდათ რომ ერთს მიმბარეს, ჩუმათ სხვათა ცაც ვადამცესო; საქმე მითი გამოუტეს; რაც დათესეს, ის მომკესო! დამზარეს და ვერ ვეს ვებადო; აწ ნუ-გეში რომ მომცესო, მთ არ ისევე ძველს ოსტატსა, ვერ ვის ვებ-დავ უკეთესსო! ეს სულ შენი ბრალი იყო, უსვენარო შენ ხუცესო, და ნეტავ ყელზედ დაგადგეს, გაუმძღარს, რაც მოგცესო! ჩემი ცეცხლი შეეკიდოს, ვინც ეს საქმე გამოძნელა, მით საცოდავი კაცი უსამართლოთ მოინელა! მპ, რაღა დროს! ახლაც კიდევ შეიძლება ჩემი შეველა

გაეტარეთ, მთელ ზაფხურში იმდენი ართიანკები გეყავდა „დ რ მ ე ბ ა“-ში, ხოშტარის აქაურ ართიანკები; ამბობს: დიდ ქალაქებშიაც არ იბოვებოა იმდენი ართიანკებია, რაც აქ არიანო, შეიკრიბებიან რესტორაციებშიო და სხ.. აქაური ართიანკები ერთ ბერძნის ყავანაში იკრიბებიან. ისინი სულ ცხრანი არიან: ექვსი ქალი და სამი კაცი. თვეში ორჯერ იმართვის ცირკო, ამბობს კორრესპონდენტი. რამდენადაც ვიცი, ამ წელში მხოლოდ ერთი პარტია ცირკისა მოვიდა დიდ-მარხვაში, ისიც ძლიერ სუსტი... და თამაში დაიწყეს მხოლოდ აღდგომის კვირაში.

ამ ერთი თვის განმავლობაშია, განგრძობს ჩვენი კორრესპონდენტი, გეგებში და სანდლებში მოსამსახურენი პირნი, თერამეტამდის, შოთის რეიდში ზღვაში დაიბრჩენენ ამ დიდ აედრობაშიო.

არ ვიციო, ეს ცნობები საიდან შეკრიბა უფ. ხოშტარიამ, ვინ უამბო? გეგებში და სანდლებში მოსამსახურენი ერთიც არ დამზრჩვალა შოთის რეიდში ზღვაში და არც გემებს და არც სანდლებს გაჭირება არ უნახავს ამ დიდ აედრობაში, ზღვაში, შოთის მახლობლად. მართალია, იმ დიდ-აედრობაში, რომელზედაც კორრესპონდენტი ლაპარაკობს, ერთი გემი გამოვარდა ზღვის ნაპირზედ, მაგრამ კაცი სულ არ დამზრჩვალა, მხოლოდ ბევრი სპიჩკები დასველდა და გაფუჭდა. მთუ გსურსო, უფ. ხოშტარია, იკითხეთ აქაურს პოლიციამში და იქ გეტყვიან, რომ მე სამართლეს მოგახსენებთ.

ამას გარდა მართალია, ფილუკაც კი გადმობრუნდა, მაგრამ ორი კაცი არ დაკარგულა, მხოლოდ ექვსი იყვნენ, რომ ერთი კაცი დაიკარგაო მაშინ წყალშიო, მაგრამ ნამდვილი დამტკიცება არ არის.

სამს თათარს გადუბრუნდა ამას წინათ რიონში ფილუკა, სამივე ჩაცვიდნენო და სხე, ამბობს კორრესპონდენტი. სამს თათარს ფილუკა კი გადუბრუნდათ რიონში და სამივე ჩაცვიდნენ წყალში, მაგრამ ერთი თვითონ ამოვიდა, ორი კი და-

ლათამდე, ე. ი. რომ იმ ახალგაზდა ქმნილებამდე გასულიყო გზა და დღემდე ვირით მოსიარულეს, დღეს ურპით ველო იმ ახალგაზდას. მაგრამ ტყუილი ანგარიში გამოვიდა: გინდ ვირით ატარონ და გინდ კამბეჩებით, სანამ დრო არ მოუვა და არ დაეარგდება, მაინც ვერავის შეირთავს. შრიებმა იციან, ხუთის წლის ქალს თავს დახურვენ და იძახიან: „ღმერთა იცოდეს, ჩემი დაბადების მაღლმა, გასათხოვარიაო!“ სწორეთ ისე ემართება ბელათის ნახშირსაც. ნეტავ რაღათ აფართოებენ გზებს წინდაწინ? უმჯობესია არ იქნება, რომ ჯერ გაასაღონ და მერე შემოსაყალი თვითონ გაათართოებს თავის საქირო გზას!... ნეტავ, რისი ბრალია ეს: წინდახედულობის, თუ წინდაუხედაობის?

მოთმინებით, ანგარიშით გამოვეკეთდე წელანელა! და თუ ისე მარჯვეთ იქნა გამოცდილი ჩემი შელა, მგლები ვერას დამაკლებენ, ღმერთმა შარცხინოს ყველა! სრემლისა და ოხვრის შემდეგ ვის არ გაუცინიაო? რაც დავპარგე, ამოვიგებ, — ამის არ შეშინიაო! ბელათი ისე დამზარაკს, როგორც ლომსა ფინიაო! და მისი კვებნა, ფართხალი მხოლოდ ერთი ჯინიაო, და ამ შირის შემთხვევლი ვარ: მერ მიცანი წინაო... მუთანის, შიორგ. 0 — სა დღეს.

ჩრჩინენ, ერთი სრულებით ვეღარ იპოვეს და მეორე, რომდენიმე დღის შემდეგ კი არა, რომდენიმე საათის შემდეგ იპოვეს მეთევზეებმა, მაგრამ ზუთხის ანკესებში გაბმული კი არა, როგორც კორკესპონდენტი სწერს, რიონის ნაპირზედ გამოგდებული.

პლ. მუთათელაძე

ახალქალაქი 24 აპრილს

ამ ერთი კვირის წინ ერთ ჩემს ნაცნობ მოხუც დიაკონთან, ებოე ერთი წმინდა სახარება ას სამოცდა ექვსი (166) წლის წინათ დაბეჭდილი, რომლის გაჩხრეკაც მგონი, რომ საინტერესო იყოს, და მისთვის, რომ მკითხველიც დარწმუნდეს თუ რამდენათ საძვირფასესოა ეს პოვნა, მოვიყვან ნამდვილ აზრს და შეუცვლელ წერილებს, რომელნიც ამ სახარების შესავალშია დაბეჭდილი:

ჩვეულებრივ პირველ ფურცელზედ ანუ თავზედ აწერია:

„საღმთო და სამღვდლო სახარება.“

„აწ ახალი და პირველი დაბეჭდილი ქართულს ენაზედა. შამსა ამაღლებულისა და სახელოვანისა საქართველოს მეფისა შელისა ბიორგისა იესეან ღვთიან სოლომონიანისა.“

„შრომითა ფრიადითა და წარგებითა საფასეთითა. მართლ მადიდებელისა და განათლებულისა საქართველოს განმგებელისა ბატონის-შვილისა თვით უფლისა მახტანგ ლევანის ძისათა.“

„ზამთრთა წმინდა ესე (ე. ი. სახარება) ხელითა ნიკოლოზ მღვდელ მონაზონისა ორბელინის-შვილისათა.“

„ხელითა მესტამბე მიხაილ სტეფანეს შვილისა შნგროვლახელისა.“

ქალაქსა მ ფილისისა

„მორონიკონსა ძრისტეს აქეთ, ათას შვიდას და ცხრასა.“

„ამავე ფურცელზედ მეორე გვერდზედ თვითონ მახტანგ მეფე ამბობს:

„სადიდებლად წმიდისა სამებისა: მე გვარტომობით, ძირმოდგობით ღვთიანმა, ძის ძემან სახელ-განთქმულის მეფის მახტანგისამან, ძმის წულმან ქებულისა მეფის არჩილისამან, და დიდათ სახელოვანის ძართველთა მეფისა ბიორგისამან, და ძემან დიდად პატრონისა ლევანისამან და განგებულმან ქართლისამან ბატონის შვილმან მახტანგ მოციყვანე მესტამბე მლახეთით და გაეკეთე სტამბა სახსრად სულთა წინათქმულთა მეფეთასა, და მამისა და დედისა ჩემისა. საღმინებლად სულისა ჩემისა და მეუღლისა ჩემისა ჩერქეზის ბატონის ასულის რუსუდანისა და ძეთა და ასულთა ჩემთა აღსაზრდელად.“

მეორე ფურცელზე მესტამბე სწერს თავის მხრით:

„მოველთ ამ კითხველთა გიხაროდენ“

„პირველად მიხეზი უცხოასა ამის

საქმისა, და ძალითა ღვთისათა უცოდნელად შემასრულებელი სტამბისა ამის სამკვიდრებელსა თქვენსა, იქმნა კურთხევით ხსენებული, განათლებული და გამგებელი საქართველოსა, ბატონი-შვილი და თვით პატრონი მახტანგ. ღვთის მოყვარენო და ყოველად შევნიერნო მკვიდროსა საქართველოსანო! ხოლო ყოველივე საქმენი რაოდენნი იხილებიან: ასონი, ორლანონი და წყაველნი სამგმარნი სტამბისა დაწყებით სრულყოფამდი, მოქმედი და წინა მძღომელი მე ვარ უნდო მონა თქვენი. უწინარეს ყოველთასა დაბეჭდვით ესე საღმთო და სამღვდლო წმიდა სახარება. სიმდაბლით გვედრებით თქვენ ყოველთა დიდთა და მცირეთა, უკეთუ ცდომილი რამე იხილოთ სიტყვა ანუ ასო, ნუ გამქირდავთ, რამეთუ უცხო ვიყავ ქვეყანისა ამის, და უსმენელი სიტყვათა თქვენთა, და რომელნი ჩემნი მოწაფე იყვენენ ვგრეთვე გამოუცდელნი საქმისა ამის ჩემისა; ვითარცა მე ვიყავ ქართლის უნახაეი, ვგრეთვე ჩემნი მოწაფენი სტამბისა. ზლოცაე თქვენ შემინდევით სულიერითა სიყვარულითა, რათა თქვენცა მოგტვენეს შუალმან, ვითარცა ბრძანებს: „მიუტვენეთ და მოგიტვენეს თქვენ.“

„მდაბალი ამათ მბეჭდავთაგან მესტამბე მსურვალთა გულითა ემუშაკობ მოსამსახურე თქვენი მიხაილ სტეფანეს შვილი შნგროვლახელი.“

„ამავე ფურცელზედ მეორე გვერდზედ მღვდელ-მონაზონი ნიკოლოზ ორბელინის-შვილი სწერს თავის მხრით:

„მდეს განაგებდა საქართველოსა, ძმის წული კეთილ-მორწმუნის მეფის არჩილისა, და სახელოვანის მეფის ბიორგისა და ძე ლევანისა ღვთის მოყვარე განათლებული მახტანგ, იგულს მოდგინა და მოიღო სტამბა მლახეთით, რომელ აროდეს ყოფილიყო საქართველოში, და ხელით წერაში ჩვენი საღმთონი წერილნი გარყენილ იყო და მე დედის ძმის წულსა ამა მეფეთასა და მოსამართლეთ უხუცის ორბელინის ძეს ცოდვილს მღვდელ მონაზონს ნიკოლოზს, მიბრძანა წიგნების გასწორება, და ვერ ურჩევქმენ, და ეს წმიდა სახარება დიდის ჭირითა ბერძენთა და ბეჭდის სახარებათა შემოწმებითა, სიტყვა და ასო მეტ ნაკლები გავმართე, და ეს საძიებელი (საძიებელი ბოლოში აღარა ჰქონდა) არც ერთ ენაში არ იყო, სიადვილისა და ადრე პოვნისათვის ახლა მე გავაკეთე. და თუ გულის ხმა ჰყოფთ დიდად აღიილია, და სხე.“ ბოლოს ამითი ათავეებს: „მინც ჩემნი ნაშრომი წიგნები ნახათ, ღვთის სიყვარულისათვის შენდობას მიბრძანებდეთ, მე დიდათ შემეწვიეს და თქვენ უზრუნველ იქმნებით.“

„შემდეგ ამისა სახარების ბოლოში დახატულა მეფის მახტანგ მე-VI სურათი, რომელსა ზედაც აწერია:

„მადიდებელი წმინდისა სამებისა და ერთაოსებისა ძე გვარტომობით ღვთიან სოლომონიან პანკრატო-

ნი, ძე ძეთაგან კეთილოვანთა ძის ძე მეფეთა, გამგებელი ქართლისა ბატონის შვილი მახტანგ, მომდები ბეჭდისა ამის. შუალო, დაიცეე ორთავე შინა ცხოვრებასა მეუღლით, ძით და ისულით.“

არ მოეყვები ამ ზემოხსენებულ წერილების დაწერილებით ახსნას და მხოლოდ ვიტყვი, რომ საქართველოში პირველად დაიწყო ბეჭდვა წიგნებისა 1709 წელში მეფე მახტანგის მე-VI-ის მიცადინებობით და ხარჯითა, და ეს სახარება ყველა წიგნების წინათ ყოფილა დაბეჭდილი. სტამბა დაუბარებია მახტანგ მეფეს მლახეთით და ნიკოლოზ მღვდელ მონაზონს გაუსწორებია სახარება ესე და მესტამბეს შნგროვლახელს დაუბეჭდა.

მასადამე საწყინოთ კი ნუ მიიღებს უფ. სხეოტარელი, თუ ამას ვიტყვი, რომ მას ერთი წელი მოუმატებია, როდესაც ამბობს („დროების“ მე 38 №), რომ საქართველოში წიგნების ბეჭდვა 1710 წელში დაიწყო.

ილ. ალხაზოვი.

რუსეთი

„მმართველობის მოამბეში“ დაბეჭდილია შინაგან საქმეთა მინისტრის განკარგულება, რომლის ძალითაც ფორტიდამ წიგნებისა და განცხადებების მიტანისათვის სამი კაპიტანს გადახდა მოისპობა. ეს განკარგულება ამ წლის 19 ივნისიდან შეეა ძალაში. ამავე განკარგულებაში მოხსენებულია, რომ შინაგანი და სამხედრო გარეთის კორკესპონდენციისთვის (წიგნის გაგზავნისთვის) ერთგვარი ტაქსია არის დანიშნული, და მოყვანილია ამ ახალი წესდების მუხლები.

„თურქისტანის უწყებები“ გვაცნობენ, რომ შინაგან საქმეთა მინისტრს ბრძანება გამოუცია, რომ რადგან არაბეთში ჭირი (ჟამი) გაჩნდა, ამის გამო მთავრობამ აუცილებელ საქმეებთან დაინახა, რომ რუსეთის ქვეშევრდომ მაჰმადიანებს აღეკრძალოთ დროებით შაბას სალოცავად წასვლა ხვედეთითაო.

„პეტერბურღში შემდგარა კერძო საზოგადოება, რომელსაც თავის საშუალებით ტბიანი ალაგების გაშრობა განუზრახავს. ამ საზოგადოების პროექტი ამჟამად სახელმწიფო ქონების სამინისტროშია დასამტკიცებლად წარდგენილი.

„მდესილამ „მოსკოვის უწყებებში“ იწერებია, რომ ამას წინათ იქ ერთი ტამოჟნის მდიდარი ჩინოვნიკი მომკედარა, რომელსაც სამოცდაათი ათასი მანეთი დაუტოვებია ქალაქის ღარიბი ხალხისათვის სახელოვნო და სხვა გვარი შეკოლების გასახსნელად. მითონ თანხას, ანდერძის ძალით, ხელი არ უნდა ახლონ, მხოლოდ სარგებელი უნდა დახარჯონ.

„ზემოხსენებული ქალაქიდანვე

ერთს რუსულ საქმეში გახსენებულ წერენ, რომ აქაურ ქვეყანაში მახტანგობა შეადგინეს, გადასწყვიტეს, რომ საზოგადო ლექციები იკითხონ, და რიბ ხალხს მუქთად დაეხმარონ ავთომყოფობის დროს და სხე.

უცხო ქვეყნები

საშრანგეთი. მრთს ინგლისურს გახეთში ამას წინათ პარიჟილამ გგზავნილი კორკესპონდენცია იყო დაბეჭდილი, რომლის ავტორი ამტკიცებდა, რომ წელს სამი ჩრდილოეთის იმპერატორი (რუსეთის, ბერმანისა და პესტრიის) შეიკრებებია ქ. მშში და იქ გადაწყდებოდა, საფრანგეთსა და ბერმანიას შუა კდეე უნდა ატყდეს ამ მოკლე ხნში ბრძოლა თუ არაო. ამ კორკესპონდენციამ ძალიან ააშფოთა გახეთები. მაგრამ რამდენიმე დღის შემდეგ ამავე გახეთში დაბეჭდილი იყო ბერლინილამ მიღებული ოფიციალური ტელეგრამა, რომელშიაც სწორდენ, რომ სამი იმპერატორის თავმოყრას მშში მხოლოდ ის მნიშვნელობა ექნებოდა, რომ მეროპაში მშვიდობიანობის დაქარებას ეცადნონ.

მთ ამ ამბავს დაუმატებთ პარიჟელი ოფიციალური გახეთების რწქუნებასა, რომ ომიანობაზე აქ მმართველობა სრულიად არ ჰფქრობსო, ჩვენი მინისტრი უცხო ქვეყნების საქმეებისა (დეკაზი) აქაურს ბერმანიელ ელჩთან მგობრულ განწყობილებაში არისო, — მაშინ დარწმუნდებით, რომ ამ ხქებში ჯერ-ჯერობით ცოტა საფუძველი უნდა იყოს.

— ქამისიას დაუმზადებია ახალი კანონები საფრანგეთის ბეჭდვის შესახებ, მაგრამ, როგორც იმის, ამ კანონებს მხოლოდ დროებითი მნიშვნელობა ექნებათ; მხოლოდ მანამდი ექნებათ ძალა, სანამ საფრანგეთის ზოგი დეპარტამენტები სახედრო მდგომარეობილამ არ განთავისუფლდებიან. ამბობენ, მმართველობას გადაუწყვეტა, რომ სანამ სრული კანონები არ გამოიცემა ბეჭდვის თაობაზე, სანამ ყოველი დანაშაულისთვის გახეთებს ნაფცი მსაჯულების სასამართლო გაასამართლებსო.

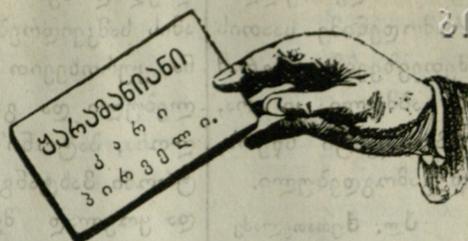
მსპანია. მსპანიაში ახალი სალდათები გამოუწყვეიათ და ღონ აღჭონს, როგორც ამბობენ, განზრახვა აქვს, რომ რაც შეიძლება მომეტებული ჯარი გაიყვანოს ბრძოლის ველზე და საბოლოოდ დაძარცხოს ღონ-ძარღოსის მომხრე აჯანყებულები. მადრიდის ოფიციალური გახეთები დარწმუნებულნი არიან, რომ ერთი კარგი იერიში ღონ ძარღოსის მომხრეებსო და მეტი არა უნდათ რაო. ისეთიარად ზნეობით დაცემულნი არიან აფიცრები და ჯარიო, რომ ერთი დამარცხებაც სრულებით სამყოფია იმათ დასამშვიდებლად და თოფიარაღის დასაყრელათაო. დიდი ხანია გვესმის ამგვარი სიტყვები...

სპარსეთი. მქმინარილამ იწერე-

განცხადებანი

ქართული
კვირეული

მატყობთ პატრეცემულს საზოგადოებას, რომ იმავედგა და ამ მოკლე ხანში გამოვა პირველი ქარი **განცხადებანი**

ნისა, რომელიც პირველი გამოცემაა ჩვენში.

ჩვენ გვეგონა ურიგო არ იქნებოდა, რომ აქამდისაც დაბეჭდილიყო ესეთი საამური საკითხაი წიგნი და ზღაპრული მოთხრობა უწინდელი გამრებისა და ფალანგების — ქარამანის და ბარდანქეშანის მოქედებები. ბევრს კი ჰსურდა ამ საამური წიგნის დაბეჭდვა, მაგრამ, წიგნის სიდიდისა გამო, ვერ ჰბედადენ, რადგანაც ამის დაბეჭდვას დიდი შრომა, ხრჯი და თავისუფალი დროც უნდოდა.

ჩვენ გავედეთ ამ წიგნის გამოცემა სტ. მელიქიშვილის სტამბის ასოს-ამწყობთ და მაშინისტ, დ. ლაზარევი და ნ. კობალაძე სტ. მელიქიშვილის შემწეობით.

ეს წიგნი შეადგენს თორმეტს კარს, ე. ი. თორმეტს ნაწილს. რადგანაც ჩვენ ვერ მოვახერხეთ, რომ სულ ერთიანთ დაგვებეჭდა ერთ წიგნათ, ამის გამო ჩვენ ვებეჭდეთ ნაწილ-ნაწილათ, ე. ი. თითო კარს.

პირველი კარი გამოვა თუ არა ბეჭდვიდან, შეიძლება მაშინვე გასყიდვა; და მას შემდეგ გაეგარდებოდა ბეჭდვას მეორე კარისას და აგრეთვე მესამე კარისას; ამ გვარად, ვიდრე თორმეტ კარამდის სულ ცალ-ცალკე წიგნათ გამოვა და გაისყიდება.

ამ მოკლე ხანში, როცა „პირველი ქარის“ ბეჭდვა შესრულდება, ჩვენ გამოვატყობთ თქვენს, თუ როგორ ეღირება თითო წიგნი.

ბიან „მოსკოვის უწყებებში“, რომ აქ ძალიან ბევრს ლაპარაკობენ რკინის გზების გაყვანის თაობაზედ. შევლას ჰსურს შეიტყოს — რითი გათავლება ქალკენგაგენის საქმე, რომელსაც სპარსეთის შაჰიმ იჯარით მიანდო თავის სახელმწიფოში რკინის გზების გაყვანა და რომელსაც ამ საქმეში რეიტერი ეცილება. ამბობენ, რეიტერის კონცესიის მხარე ინგლისის მმართველობას უჭირავსო.

ნარევი

ქრის ფრანკუსის ისეთი პატარა მაშინა მოუგონია, რომლის შემწეობითაც ფეხით მოსიარულე კაცს შეუძლიან შეიტყოს — სიარულის დროს რამდენი ბიჯი გადავა. ეს მაშინა საათსა ჰგავს. იმნაირად არის მოწყობილი, რომ ყოველი ბიჯის გადადგმას ისარი აჩვენებს და სთვლის.

გამოჩენილს ოპერების მთხველს მჭკნებას ამას წინათ პარიზის ყველა სტამბების ასოს-ამწყობლები დაუბატონია ერთს წარმოდგენაზე Gaiteლს თეატრში, რომელიც იმას აქვს აღებული. ამ დაბატონების მნიშვნელობას მჭკნებაში იმით ჰხანის, რომ ლიტერატორები და მწერლები მუდამ დაიარებიან ოპერებზე და თეატრში და ასოს-ამწყობლები კი მხოლოდ იმთ შობებულნი იქნებიან და კრიტიკული სტატიების აწყობით უნდა კმაყოფილდებოდნენო.

ქრის იტალიურს გაზეთში იწერებინან, რომ ერთმა რომის ფაბრიკანტმა შესანიშნავი ლოგინი მიართვა ბარბადლის საჩუქრათაო, რომლითაც ბარბადლი ძალიან კმაყოფილი დარჩენილა. სამაგიეროდ იმას შემდეგ წიგნი მიუწერია ფაბრიკანტისათვის: ჩემო ძვირფასო, თქვენი საჩუქრის მაგიერ მიიღეთ ჩემგან სასოფრად ის მოსახამი, რომელიც მესურა, როდესაც 24 იანვარს რომში შევიდო, თქვენი და სხვ. ბარბადლი.

მოსკოვის ვაჭრების საზოგადოებას გადაუწყვეტო, რომ, მემკიდრის ქალს დაბადების სასოფრად, იმდენი ფული შეესწიროთ, რომ აღექვანდრო-მარინსკის ღარიბი ყმაწვილების თავშესაფარში ჩვენის ხარჯით 20 ღარიბი ქალი გაეზარდათ. ხელმწიფე იმპერატორმა ამგვარი კეთილ-განზრახვის საქმისთვის მოსკოვის ვაჭრობას უშაღღესი მადლობა შეუთვალა.

პარილის 2-ს ტაპენგაგენში და დანის

სხვა ქალაქებში უდღესასწაულებით გამოჩენილის დანიელი პიტის და საუაწვილო ზღაპრების ავტორის ანდერსონის 70 წლის დღეობა. ტაპენგაგენისა და იმის სამშობლო ქალაქის საბატო მოქალაქეების დეპუტაცია მისულა იმ დღეს ანდერსონთან და მიულოცნათ. ბევრი საჩუქრები და მისალოცავი ტელეგრაფები მიხვლია ამას ამდღეს ყველა ქვეყნიდან. მის სამშობლო ქალაქს ამ დღის სახსოვრად საუაწვილო საღამო გაუშროთავს, რომელზედც 600 ყმაწვილი დაუბატონენათ.

ჩვენს გაზეთში იყო ამას წინათ მოხსენებული, რომ ერთმა ფრანკუსმა მერიმანმა ისეთი იარაღი მოიგონა, რომლის საშუალებითაც როგორც ხმელეთზე ისე დაიარება წყალში. ტატი შედის წყალში, სვამს, სჭამს, წიგნს ჰკითხულობს და სხვა ყველა მოქედებას შეკრება, რასაც დედა-მიწაზე. ქრის ზღვის კაპიტანს ბოიტონს გაუკეთებია ამას წინათ ბულონში ეს იარაღი და ზღვაში სიარული დაუწყია, 10,000 მაყურებელი დასწრებია ამ სანახავს და ყველა ვაკირებულნი ყოფილა. შეტრად ნაპირიდან ერთი მაყურებელი გადმოვარდნილა და წყალში ჩავარდნილა. ბოიტონი გაქცეულა, უტაცნია ხელი, დაუსვამს ზურგზე და ხმელეთზე გაიშურებინა; ხალხი აღტაცებაში მოხვდა და „ბოიტონს გაუმარჯოსო!“ უყვირნიათ.

ქიდევი ერთი სანარევი წიგნი უფ. პარიკმახერის არსენისა:

ჩრევეა შესახებ თმის ჩამოუსლევლობისა

თმის ჩამოუსლევლობის საშუალობა, ჩემის პარით, და გამოცდილებით, არიან შემდგომნი: უკეთესი იყოს ვინმე მსურველი, რომ თმა არ ჩამოუვიდეს, იმათ შეუძლიანთ, როცა თმამ ჩამოსვლა დაიწყო, მოიქცენ ამ საშუალობაზედ; პირველი საშუალობა არის მოპარსვა მაისის თვეში ასე, რომ რამდენსაც ხშირათ მოპარსვენ, იმდენი სასარგებლოთ დარჩება; უკანასკელი სამის თვის განმავლობაში უნდა იპარსონ, კვირაში სამჯერ. შემდგომ ამისა თმა უნდა შეინახონ მოკლეთ, და ყოველ დღე დილით ცივის წყლით იბანონ. ღამე თბილი ბალიში არ უნდა იხმარონ, და ამ საშუალობით თმა დიდხანს გაუძლებსო.

P. S. ეს ჩრევეა, როგორც იმათთვის დარჩება სასარგებლო, ისე პარიკმახერებისათვის ასე, რომ რამდენს მეტს საჩუქარს გაიმეტებენ პარიკმახერებზედ, იმდენი სქელი თმა ამოუვით თავზე...

არსენ პარიკმახერი

გამოვიდა და ისყიდება თფილისში ქვე. ხელადის სტამბაში: სამიჯნურომიწერ-მოწერა ქალ-ვაჭისა

ვასი ყველგან ერთი შაური გამოცემული

ქ. ხელადისაგან. ჩქარა გაიგზავნება სხვა ქალაქებში: ბორში — მ. პანდელაკთან. მუთაისში — მ. ასათიანთან (სასულიერო სასწავლებელში) და უსეიმონ ჩომახიძესთან. მსურვეთში თ. ანტონ ნაკაშიძესთან და ტაკაბა ზოგეძეს მალაზიაში.

ქუთაისში ამიგმა გახუტოვმა გამოიწერა ერთი ძვირფასი ჰაპარის სასუნთქობელი აპარატი ვალ-დემურლისა, რომელიც ძალიან შევლის ფილტვების და გულის ავთ-მყოფობას. ეს აპარატი მოქმედობს მხოლოდ ჰაერით. ბევრის გულისა და ფილტვების ავთ-მყოფობას, რომლებსაც აქამდე არ შეიძლებოდა წამლებით არამც თუ სრულიათ მო-

ჩენა, არც შემსუბუქება, ეს აპარატი ზოგიერთს მთავანს სულ არჩენს და ბევრს შემსუბუქებას აძლევს.

უფ. ბახუტოვი ახდევინებს ავთ-მყოფებს თითო ხმარებაში იმ აპარატისა — თითო მანეთს და შეუძლებლები სარგებლობენ უფასოთ.

ბუხბალტარსა და კორესპონდენტს, რომელსაც კარგი ვაჭრული განათლება მიუღია ჰსურს აძლიოს გაქვეთილები მრავალი ბუხბალტარისა (двойная бухгалтерия) იტალიურის და ინგლისურის მეტოდით — რუსულს და ნემეცურს ენაზე. ასწავლის ბანკების, კომისიონერის, ფაბრიკის და ფინანსის ბუხბალტერისა. შეუძლია ადგილიც დაიჭიროს სადმე.

უფრო დაწვილებით ცნობების შეტყობა ამ საგანზე შეიძლება საკრავი მაშინების პანცერის მალაზიაში, ატამანის ქუჩაზე, ზუბალოვის სახლებში, დილის 10 საათიდან ვიდრე 12-მდე.

რკ. გზა.	დილა.	საღამ.	II კ.	III კ.	ცაცხლის გეგმა	ფოფტა	ბირჟა	მან. კაპ	მაზანდა	მან. კაპ
თფილისი	11 18	8			ა) ფოთიდან:	ა) თფილისი დამ:	პეტერბურგი, 3 მაისს.		თფილისი, 6 მაისს	
მცხეთა	18 87	10			მდესისკენ — ორშაბ. დილის 8 საათ.	სამზღვარ გარეთ, მუთაისს, რუსეთს	ერთი მანეთი ღირს:		პური შორაგალის ფთ.	1 20
ბორი	9 139	1 43	2	68 - 38	სტამბოლს — კვირაობით დილას.	— ყოველ დღე კვირას გარდა. ზუგდ. ოთხშ., მსურვეთს — პარასკ. და ორშაბ.	ლონდონში 33 1/2 პენსი.		ქერი ფუთი.	60
სურამი	1 52	4 30	3	92 2 18	ბ) სოხუმიდან:	შაბ. ბაქოს — ორშ. სამშაფ. და შაბ. ქანეთს — სამშ. და შაბ.	პარიზში 348 სანტიმი.		ბამბა ქრევისა, ფუთი.	4 60
ბეჟთუბანი	3 45		4	42 2 46	ფოთს — სამშაბათს, ღამით.	შაბ. ქანეთს — სამშ. და შაბ.	სკონტი (სარგებლისთვის)	6	— ამერიკისა, ფუთი.	6 65
პერილია	6 49		5	81 3 23	მდესს — კვირას, გათენებისას.	შაბ. ქანეთს — სამშ. და შაბ.	ბანკის ბილეთი 5%	100	ბავენტილი ბამბა ფთ.	8
მუთაისი	7 55		6	75 3 75	ფოთიდან: I II III	ბ) მუთაისი დამ:	მოგებანი (პირველისესხი)	206	მატყული თუშური ფთ.	6
სამტრედია	9 2		7	73 4 29	სოხუმიდან: 4 3 1	თფილისისა და ფოთისკენ — ყოველ დღე, კვირას გარდა. მსურვეთს — ორშ. და პარასკ. ზუგდის — ოთხშაბ.	მოგებანი (მეორე სესხი)	199	— მარაქამისა ფთ.	4 50
ახ-სენაკი	10		8	57 4 76	ქერჩამდი. 20 50 15 50 5	გ) ბორი დამ.	ბირაოს ფურცლები:		აბრეშუმი ნუბური გრ.	2 60
ფოთი	11		9	75 5 42	ტაგანროგ. 34 27 8 60	ქოველგან ყოველ დღე, კვირას გარდა.	თფილ. სააზნ. ბანკისა.		ქონი, ფუთი.	4 40
ფოთი	7 38				მდესსამდი. 38 30 9 60	დ) ფოთი დამ:	ხერსონის ბანკის (5 1/2%)	88	ქონის სათელი ფუთი.	5 60
ახ-სენაკი	9 11		1	18 - 66	ტელეგრაფი მ. კაპ	ქოველგან ყოველ დღე, კვირას გარდა.	მოსკოვის (5%)	80	სტარინის სათელი, ფ.	10 20
სამტრედია	10 12		2	6 1 14	მცი სიტყვა თფილისიდან:	აქციები:			ხორცი ძროხისა, ლიტ.	60
მუთაისი	11 17		3	4 1 69	მუთაისს, ფოთს	მდესის საფარო ბანკის.			— ცხვრისა, ლიტრა.	70
პერილი	12 38		3	98 2 21	ბორს, ფუშეთს, სიღნახს	ფოთი-თფილ. რკინ. გზის			სპირტი, ვედრო.	7
ბეჟთუბანი	3 27	ლაშე	5	33 2 96	როსტოვს მდესს მოსკოვს	შავზღვის ცეცხ. გემების			შაქარი, კარგი ფუთი.	8 50
სურამი	4 57	12 30	5	84 3 24	პეტერბურგს, პარაშავს.	ქაქაზის და მერკურის.			— ფხენილი ფუთი.	6 90
ბორი	7 23	3 31	7	36 4 9	მსპალეთში, შევიცარიაში	პირე. საზღვევ. საზოგ.			შავ გრვალის ფუთი.	19
მცხეთა	9 52		9	8 5 4	იტალიაში და საფრანგეთში.	პეტერბ. საზღვევ. საზ.			წყითი ქუნჯუთისა ფთ.	6 49
თფილისი	10 49	8	2	9 75 5 42	ინგლისში.	დაბეჭდილის (სამი მისხალი).			მქოლ 1/2 იმპერიალი.	5 82